

AZ

ALSÓZEMPLÉNI EV. REF. EGYHÁZMEGYE

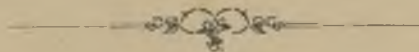
1887. ÉVI AUGUSZTUS 30—31. NAPJAIN

SÁROSPATAKON TARTOTT ŐSZI KÖZGYŰLÉSÉNEK

JEGYZŐKÖNYVE.

SZERKESZTETTE

TÓTH LAJOS,
EGYHÁZMEGYEI FŐJEGYZŐ.

SÁROSPATAK.

NYOMTATTA STEINFELD BÉLA, A REF. FŐISKOLA BEUŰVEL.

1887.

Az alsózempléni ev. ref. egyházmegye 1887. évi augusztus 30—31. napjain Sárospatakon tartott őszi közgyűlésének

J E G Y Z Ő K Ö N Y V E.

Az alsózempléni ev. ref. egyházmegye 1887. évi augusztus hó 30—31. napjain Sárospatakon tartotta meg *Kopré Ferenc*, esperes és *Meczner Béla*, egyházmegyei gondnok elnöklete alatt, őszi közgyűlését.

Jelen voltak:

Zitás István, *Bodolai József*, *Ölbey János*, *Keresztúri József*, *Zombori Gedő*, *Tóth Lajos*, papi; *Bódogh Károly*, *Szinyei Gerzson*, világi tanácsbírák; *Végh Bertalan*, egyházmegyei ügyvéd s világi jegyző; *Komjáthi Gábor* szentesi, *Farkas Lajos* vajdácskai, *Czike Ferenc* ladányi, *Sallai Sándor* erdő-horvátii, *Czinke István* erdő-bényei, *Zitás Bertalan* kaki, *Gecsei Péter* tarcali, *Kolozsvári István* tolesvai, *Horváth János* petrahói rendes; *Máté Gyula* sárospataki, *Bacskai Károly* hogykai helyettes; *Bagdi István* agárdi, *Erdélyi József* karádi segédlelkészek; *Gérecz Károly* és *Csécsi Pál*, tanító-testületi képviselők; *Hallgató Pál* phtrügyi, *Rátkai István* erdő-bényei, *Csuka Lajos* szerencsi, *Németi Sámuel* golopi, *Szerdi Mihály* nagy-kövesdi egyházak képviselői; *Tóth Lajos* fő-, *Abaházy József* al- és *Kónya András* helyettesített jegyzők.

1. Elnök esperes úr szívből jövő buzgó imában Istennek segedelmét kérvén tanácskozásunkra, egyházmegyei gondnok úr pedig a közgyűlés tagjait szívből üdvözölvén,
a közgyűlés az elnökség által megnyitottnak jelentetett ki.
2. Esperes úr tudatja, hogy báró *Vay Sándor* és *Pilissy Ferdinánd* világi tanácsbírák körülményeiknél fogva jelen közgyűlésünkön meg nem jelenhetnek.

Tudomásúl vétetik.

3. Tavaszi egyházmegyei közgyűlésünk 7. sz. a. hozott határozata értelmében, az egyházmegyei főjegyzői hivatalra az egyházak szavazatai beadatván: *Buda János* aljegyző 24, *Abaházy József* aljegyző 15, *Kónya András* hernád-németii lelkész 18 szavazatot nyertek, három szavazat pedig három más lelkészre adatott.

Miután általános szavazattöbbséget a nevezettek közül egyik sem nyert, a legtöbb szavazatot nyert *Buda János* aljegyző és *Kónya András* hernád-németi lelkész, újabb szavazás alá kijelöltetnek, a szavazatoknak beadása a jövő tavaszi egyházmegyei közgyűlésünkre tűzeten ki.

4. Ugyanazon közgyűlés 8. sz. a. határozata értelmében, két világi tanácsbírói hivatalra rendeltetett el a szavazatok beadása, mint másodszori szavazásnál, az eddigi gyakorlat szerint négy egyén jelöltetvén ki. Az egyházmegye hatvan egyházából beérkezett összes szavazatokból *báji Patay József* 46, *Végh Bertalan* e. m. ügyvéd s világi jegyző 45, *Meczner András* 20, *Szemere Ödön* 9 szavazatot nyervén:

A két legtöbb szavazatot nyert *báji Patay József* gombai lakos és *Végh Bertalan* e. m. ügyvéd s világi jegyző megválasztott egyházmegyei világi tanácsbíráknak az elnökség által kijelentettek s *Végh Bertalan* a közgyűlés előtt a hivatalos esküt letévén, hivatalát szíves jókívánatok mellett el is foglalta, *báji Patay József* pedig elválasztásáról jegyzőkönyvileg értesítendőnek kimondatott.

5. Ugyanazon közgyűlés 9. sz. a. határozata szerint, tanító-testületi egy képviselőre, mint másodszori szavazásnál kijelölés mellett rendeltetett el a szavazatok beadása.

A beérkezett szavazatok nagy többségét nyervén *Csécsi Pál*, sárospataki leányiskola-tanító: az elnökség által tanító-testületi egyik képviselőnek kijelentetett s nevezett székét azonnal el is foglalta.

6. *Végh Bertalan* egyházmegyei ügyvéd és világi jegyző világi tanácsbíróvá lett választásával a világi jegyzői és egyházmegyei ügyvédi hivatal üresedésbe jöven:

Ezen egyesített két hivatalra a szavazás elrendeltetik, s felhívatnak az egyházak presbyteriumai, hogy szavazataikat jövő tavaszi egyházmegyei gyűlésünkre adják be.

7. *Kastély Miklós*, mádi tanító a tavaszi egyházmegyei közgyűlés 15. sz. a. határozata folytán, oklevélnek megszerzési feltétele mellett, állomásán csak ideiglenes minőségben hagyatván meg, kérelmezi, hogy oklevelét csak a jövő 1888-ik évben szerezhethvén meg, iiy minőségű tanítónak továbbra is ismertessék el.

Egyházmegyei közgyűlés *Kastély Miklóst* a mádi egyházban, ideiglenes minőségben továbbra is meghagyja, de elvárja tőle azt, hogy oklevelét az 1888-ik év folyamán mulhatlanúl megszerzi.

8. *Kajzler Sándor* a tolcsvai egyházban tanítói oklevele szerzésének feltétele mellett alkalmaztatván tanítóul, mult tavaszi közgyűlésünk 16. sz. a. határozata szerint, jelen gyűlésünkre nem adván be tanítói oklevelét:

Annak megszerzésére s bemutatására ismételten utasítatik.

9. Esperes úr jelenti, hogy a tavaszi egyházmegyei gyűlés jegyzőkönyve 20. szám alatti határozata alapján, a zemplénmegyei kir. tanfelügyelői hivatal megkereste, a zétényi ev. ref. híveknek, az ottani r. kath. iskola fentartására jogtalanul történő megadóztatása sérelmi ügyében, de mindeddig ez ügyben semmi intézkedés a tanfelügyelőség útján nem eszközöltetett.

Egyházmegyei közgyűlés esperes úr jelentését tudomásul veszi s *Meczner Béla* egyházmegyei gondnok úrat felkéri, hogy ezen ügynek orvoslását a tanfelügyelői hivatalnál sürgesse meg.

10. *Lábos Endre*, nagy-rozvági lelkész, a tavaszi e. m. közgyűlés jegyzőkönyvének 23. sz. a. határozata alapján, azon jelentést terjeszti be, hogy az 1886. év április havában *Somogyi Géza* királyhelmei plebános által eszközölt törvénytelen elkeresztelési ügy — az ő hozzá áttett beanyakönyvezési okmány elküldésével — befejeztetett.

Egyházmegyei közgyűlés, fenti jelentés alapján, a vallás-sérelmi ügyet befejezettnek tekinti.

11. *A szomotor-b.-vécsi* ref. egyház presbyteriuma, *Szabó Lajosné*, született *Pásztor Mária* elleni 800 frtos követelése biztosítása végett, most nevezett ellen 1887-ik évi május hó 16-ik napján megtartott bírói árverés alkalmával megvásárolt a *b.-vécsi* 21. sz. telekjegyzőkönyvben A. I. 1—16. sorszám alatt felvett ingatlan vagyon megvásárlását utólagosan jóváhagyni, s megerősítés végett a főtiszteletű egyházkerületi közgyűléshez felterjeszteni kéri.

Bemutatja továbbá az egyház és *Szabó Lajos* között ezen ingatlan tekintetében kiállított nyilakozatot, mely szerint az egyház által megvásárolt ingatlant érdeklőleg, a haszonbérleti és elővételi jog telekkönyvileg leendő bekebelezését *Szabó Lajos* javára 1887. évi május hó 16-ik napjától 1890. évi május hó 16-ik napjáig terjedő időre az egyháztanács megengedvén, annak felsőbb hatóságilag leendő jóváhagyását kéri.

A *b.-vécsi* 21. sz. jknyvben foglalt ingatlanságnak, a *szomotori egyház* által bírói árverésen történt megvétele, a becsatolt telekkönyvi végzéssel igazolva lévén, tekintve, hogy ezen vétel folytán a *Szabó Lajosné* szül. *Pásztor Mária*nál kint lévő 800 frt összeg fedezve leendő: ezen vétel utólagosan jóváhagyatik s kedvező véleménynyel a főtiszteletű egyházkerületi közgyűléshez felterjeszteni rendeltetik.

Utasíttatik az egyház, hogy a birtok átíratását mielőbb eszközölje, s az arról szóló bírósági végzést esperesi hivatalhoz terjeszse be.

Azon kérélmé az egyháznak, hogy az általa megvett *b.-vécsi* 25. sz. tjkvi ingatlanra úgy a haszonbérleti, mint az elővételi jognak 1890. évi május hó 16. ik napjáig terjedő időre, *Szabó Lajos* leendő nyilvankönyvileg való biztosítása megengedtessek — mint idelőtti — nem teljesítetik; mert afelett mindaddig, míg a vételi ügy telekkönyvileg rendezve nincsen, határozni nem lehet.

12. Folyamodványa *Nagy Károly*, *szomotor-b.-vécsi* lelkésznek a *Szabó*

Lajosné, születetett *Pásztor Máriánál* kihelyezve levő 800 frt követelesei összegből, a birtok vétele folytán fedezetlenül maradt 182 frt összegnek, mint folyamodót terhelő tartozásnak törlése, esetleg 3 részletbeni törlesztésének megengedése iránt.

Az elengedni kért 182 frt, tőkepénz természetével bírván, annak elengedése nem eszközölhető. Azt sem engedheti meg egyházmegyénk, hogy ezen 182 frt, folyamodó lelkésznek az egyháznál lévő hátrálékos és folyó lelkészi fizetéséből vonassék le, illetve számíttassék be; mert a lelkész jogosítva van, hátrálékos tartozását a törvény rendes útján behajtatni.

Ezen eset alkalmából felhivatik az egyház közönsége, hogy a *Szabó Lajosné*, született *Pásztor Mária*-féle 800 frtos tartozási ügynek, egészben miként lebonyolításáról szerkesztett s okmányszerűleg igazolt jelentését a jövő évi tavaszi közgyűléshez terjessze be.

13. Tavaszi egyházmegyei gyűlés 25. sz. a. határozata szerint, *Meczner Béla*, egyházmegyei gondnok megbízott, hogy *Tóth Bénéjám*in, *taktakenézi* volt gondnok által elsikkasztott és hűtlen kezelés folytán felderített 451 frt 61 kr számadási és 50 frt fölmerült s tényleg kiadott eljárási költségeknek bevehetését nevezett volt gondnoknak ingó és ingatlan vagyonával a közigazgatási hatóság útján való biztosításával eszközöltesse.

Miután az eljárással megbízott egyházmegyei ügyvéd oda nyilatkozik, hogy a bünfenyítő panasz az illetékes nyíregyházi kir. törvényszékhez általa be lett adva, de az ügynek mikénti állásáról ez ideig még értesítést nem nyert: további intézkedés szüksége jelenleg nem forog fenn.

14. A tavaszi egyházmegyei közgyűlés jegyzőkönyvének 28. sz. a. pontjában, a sárospataki egyházra vonatkozólag azon megjegyzés foglaltatván, hogy miután a Zsiday-alapból egy bizonyos összeg — állítólag azon alapon, mert az alapító-levél értelmében az egyház erre jogosítva volt — elköltetett, de a mely jogosságról, az alapító-levél kéznél nem lévén, meggyőződést szerezni nem lehetett, az egyház számadása végleg rendezettnek nem volt elfogadható, hanem annak tisztában hozatala végett, ha a szükség kívánná, küldöttség fog kineveztetni. Ennélfogva úgy az egyház érdekeinek megóvása, mint az ezen jegyzőkönyvi pontból támadható gyanú elhárítása s megszüntetése céljából kérdésbe tétetett, hogy történt-e ezen ügyben valami intézkedés.

Mivel ez ügyben a jelzett küldöttség kiküldésének szüksége nem forgott fenn, s az egész ügy tisztázása és rendezetése csak az alapító-levélről függ: egyházmegyei közgyűlés felkéri esperes urat, hogy a kiküldendő egyházlátogatásnak adjon részletes utasítást a pataki egyház anyagi ügyeinek, különösen a Zsiday-alapítványnak megvizsgálására; figyelembe ajánlván azt is, hogy az alapító-levelet előkérvén, annak értelmében tegyenek jelentést majdan az egyházmegyei gyűlésnek.

15. Tavaszi egyházmegyei közgyűlésünk 35. sz. a. határozatával es-

peres úr felkérte, hogy a *szabolcsmegyei* kir. tanfelügyelő előtt derítene fel, hogy a *kenézli* egyházon követelt tanítói nyugdíj-intézeti járulék, azon oknál fogva, mert a *kenézli* egyházban lelkész-tanító szolgál, tévedésen alapúl. Esperes úr tudatja, hogy ezen megbízatásnak eleget tett, azonban a nevezett kir. tanfelügyelőségtől ez ideig e tárgyban választ nem nyert.

Esperes úr felkérte a sürgős lépések ismétli megtételére.

- 16. A *király-helmeci* egyház gondnoki számadása s más pénzügyi dolgok megvizsgálására a tavaszi egyházmegyei közgyűlés 52. sz. a. kiküldött bizottság jelentését betérjeszti; mely jelentéséből kitűnik, miszerint a gondnoki számadásból folyó 200 frt panaszolt követelés minden alapot nélkülöz, a számadások évről-évre pontosan lezárattak; azonban bizonyos fa-ár címen támad 31 frt 6 krig különbözet, mint oly tétel, mely elfogadható nem volt; ugyancsak a képezdei tőke 40 frt, mely az ötvenes években két egyénnek adatott kölcsön, kiknek elszegényedése folytán egyrészből bevehetetlenné vált; ezen 40 frt, illetve a főiskolai igazgatóság által követelt 50 frt 40 kr tőke és 5 frt 34 kr kamat-hatrálékkal együtt 55 frt 74 kr követelés az egyházi előjáróság hanyagolásából származván, ez az egyház által fizetendőül véleményeztetik.

Ugyanezzel kapcsolatosan jelenti a lelkész, hogy a még előde idejében két egyénnek kölcsönkép kiadott 40 frt képezdei tőkének bevehető fele része, 20 frt, folyó év őszén általok be fog vétetni s a főiskolai pénztárba befizettetni; a bevehetetlenné vált másik 20 frt felére nézve tisztelettel kéri a közgyűlést, hogy az ez irányban leendő törlés és elengedés véget kérelmeket a főtiszteletű egyházkerülethez pártolólág felterjeszteni méltóztassék. Megjegyezvén itt azt, hogy szerintök a képezdei tőketartozás nem 50 frt 40 kr, mint az igazgatóság kimutatásában áll, hanem 40 frt.

Egyházmegyei közgyűlés a vizsgálati küldöttség jelentéséből kifolyó 31 frt 6 kr fa-ár címen megállapított összegnek *Egri Ferenc* és *Berta Pál* gondnokok általi befizetésére, illetve rajtok való behajtására a presbyteriumot oly felelősség terhe mellett utasítja, hogy az ezen mnlasztásból eredhető veszteség a presbyterium tagjait terhelendi.

A képezdei tőke valódisága kiegyenlítésére a lelkész felhivatik; az ígért 20 frt tőketörlesztés saját egyháza érdeke lévén, s amennyiben annak befizetése a főiskolai igazgatóság által is sürgettetik, minélelőbbi foganatbavételére figyelmeztetik. Ami végül az elszegényedés folytán bevehetetlenné vált 20 frt képezdei tőke elengedése iránti felterjesztési kérelmét illeti, tekintve az egyháznak tűz által szenvedett kárait, az egyháztagnak elszegényedését, apadását: a főtiszteletű egyházkerülethez pártolólág felterjesztetik.

- 17. *Esperes úr* jelenti, hogy tavaszi közgyűlésünk óta azon intézkedés tétetett általa, hogy a sárospataki egyházba *Máté Gyula tárkányi* segédlelkészt rendelte helyettes lelkészül, *Tárkányba* pedig segédlelkészül *Nagy Sándor*, eddigi sárospataki helyettes lelkészt.

Helyeslő tudomásul vétetik.

18. A *vísi* és *tokaji* egyházak egyházkerületi tanácsbíróra szavazatot nem adván, a tavaszi egyházkerületi gyűlés 10. sz. a. határozata értelmében a papi özvegy- s árvtár javára a szokásos bírságban lettek elmarasztalva.

Tekintve, hogy nevezett egyházak lelkészei az esperesi hivatal előtt igazolták, hogy a szavazatra felhívó esperesi körlevelet idejében nem vették: a főtiszteletű egyházkerület előtt a bírság alól feloldozandóknak véleményeztetnek.

19. Tavaszi egyházkerületi közgyűlés 15. sz. a. határozatával a *makkos-hogykai* egyház a *Meczner*-féle alapítvány ügyét tárgyzó s az egyházmegye útján beadandó jelentéstételre lett felhíva.

Miután a *makkos-hogykai* egyház e tárgyra vonatkozó jelentését ez ideig nem adta be: annak az esperesi hivatalhoz szept. 20-ig leendő beadására felhívatik.

20. A tavaszi egyházkerületi gyűlés 43. pontja értelmében egyházmegyénk, Zemplénmegye közigazgatási bizottságának püspökünkhöz intézett felhívásában, ismételve figyelmeztetve lett arra, hogy az elhanyagolt ismétlő iskoláztatás gyakorlatbavétele végett tegye meg a lehető legszigorúbb intézkedéseket.

Ez ügy behatóbb tanulmányozás s minden tekintetben kimerítő és részletes javaslattétel végett kiadatik az egyházmegyei tanügyi bizottságnak. Másrészről a közigazgatási bizottság is egyházmegyei gondnok útján felkérendő, hogy utasítsa a polgári hatóságokat, hogy erélyes közreműködésükkel támogassák egyházi hatóságainkat a kívánt iskoláztatás gyakorlatbavételére irányuló intézkedéseiben.

21. Tavaszi egyházkerületi gyűlésünk 83. sz. a. határozatával, a *nagy-kövesdi* leányegháznak lelkész-tanítóság felállíthatásáért egyházmegyénk által is pártolt kérelmét, a 611 frtot tevő lelkész-tanítói díjlevél alapján megadván, esperes úr tudatja, hogy ezen lelkész-tanítói állásra a pályázatot június hó folyamán kihirdette. A pályázati határidő lejártáig csakis egy pályázó, *ifj. Bagdy István*, nyújtotta be pályázatát, így az egyházmegyei jelölő-bizottság csakis nevezett segédlelkészt tűzhetette ki a nagy-kövesdi egyháznak megválasztandóul. A lelkészválasztás megejtése folyó évi július hó 17. napjára lett kitűzve; azonban, mint a felvett s közgyűlésünkben felolvasott jegyzőkönyv bizonyítja, a gyülekezet odanyilatkozott, miszerint *Bagdy István*, segédlelkészt az egyházba lelkész-tanítóul el nem választja, így a törvényszerű lelkész-tanítóválasztás végre nem hajthatott. Esperes úr az egyházi törvény 192. §-a értelmében az egyházat megintvén, augusztus hó 7-ik napjára újabb választást rendelt el; azonban, mint a felvett s felolvasott jegyzőkönyv bizonyítja, a gyülekezet tagjai egyhangúlag ismételten kijelenték, hogy *ifj. Bagdy István* lelkész-tanítóul el nem választják.

Ezeknek kapcsán olvastatott *Bagdy Istrán*, segédlelkésznek jelen közgyűlésünk folyama alatt benyújtott írata, melyszerint tekintettel azon körülményre, hogy a *nagy-kövesdi* egyház választó közönsége által meg nem választatott, a jelöltségtől visszalép.

Egyházmegyei közgyűlés figyelmen kívül nem hagyhatván a *nagy-kövesdi* egyháznak törvényellenes cselekményét, melylyel a pályázó *Bagdy István*, segédlelkészt visszalépésre mintegy kényszerítette: helyénvalónak látja alkalmazni az egyházi törvény fentemlített 192. §-ának azon intézkedését, hogy: „ha a gyűlekezett megintés után sem választana, jogosítva van az egyházmegyei közgyűlés az egyházba titkos szavazás útján lelkészt rendelni be. Ilymódon elrendeltetvén a szavazás, *Bacsokay Károly*, *makkos-hogykai* helyettes lelkész 22 szavazattal, *Csonotos Gábor*, *tarcali* segédlelkész 1 szavazata ellenében a *nagy-kövesdi* egyház lelkész-tanítójául a közgyűlés által elválasztatott s nevezett a választást elfogadván, az elnökség által a *nagy-kövesdi* egyház lelkész-tanítójának kijelentetett s a választás azonnal meg is erősítettett.

22. A nyári egyházkerületi gyűlés jegyzőkönyvének 7-ik pontja értelmében az egyházmegyék is fel levén szólítva s hiva arra, hogy a Prot. Irodalmi Társaságot nemes céljainak elérhetésében minél tömegesebb belépés által pártolják és segítsék.

Egyházmegyei közgyűlés kimondja, hogy egyházmegyénk, mint testület, készséggel lép be, mint alapító-pártoló-tag, nevezett Társaság kebelébe, s mindaddig, míg a Társulat fennáll, 100 frt évi 5% kamatjának fizetésére kötelezi magát. *Meczner Béla*, egyházmegyei gondnok, a maga részéről szintén 100 frttal, mint alpnító-tag lép be a Társaságba.

23. Olvastatott *Miskolczy Pál*, *cigándi* lelkésznek a *cigándi* egyház és község közötti bérleti ügy állásáról szóló jelentése, melyszerint a *cigándi* községi elöljáróság többszöri felszólítás dacára, sem fizetési kötelezettségének eleget tenni, sem a bérlettől elállani, vagy írásbeli nyilatkozattal lemondani nem akar; ezzel szemben olvastatott a *cigándi* képviselő-testület azon nyilatkozata, melyszerint ök a bérlet megtartását az egyházmegye határozatától teszik függővé; ugyancsak ez ügyre vonatkozólag olvastatott *Groszmann Sámuel*, *dombrádi* lakosnak bérleti ajánlata, melyszerint nevezett, ha 15 évre megkaphatná a bérletet, hajlandó lenne bérletül évenként 2000, azaz kétezer frt bérdíjat fizetni, mindenkor előleges évnegyedenkénti részletekben; ezenfelül értékpapírokban, vagy takarékpénztári könyvön 500 frt biztosítékot letenni, a tagbirtokon egy célszerű kis tanyát építeni, melyet a 15 évi bérlet lejárta után minden betudás és beszámítás nélkül bocsátana által az egyház részére.

Ezen bérleti ügynek teljes elintézésével *Végh Bertalan*, egyházmegyei ügyvéd s világi tanácsbíró úr bizatik meg.

24. Olvastatott *Dr. Kovácsy Pál* ügyvédnek az esperesi hivatalhoz beadott azon jelentése, hogy *Balogh Lipót*, s.-a.-ujhelyi lakos s ügyvéd a *tokaji* ref. egyházi főgondnoksága tartama alatt magán céljaira elköltött 753 frt 77 kr tőke s ennek 1882. évi január 1-től járó 6%-os kamatai és 39 frt 32 kr. perköltszég megfizetésében a sátoralja-ujhelyi kir. törvényszéknek ^{2859/}887. sz. a. kelt ítéletével, a beadott kereset értelmében, el lett marasztalva, s miután nevezett

Balogh Lipót a törvényes határidő alatt kötelezettségének eleget nem tett, ellene a végrehajtás is elrendeltetett; azonban a követelésre nézve előnyösebbnek látná, ha, mint ajánlatba lett téve, a tartozás *Balogh Lipót* neje által biztosítottatnék.

Egyházmegyei közgyűlés *Dr. Kovácsy Pál* ügyvéd jelentését s eljárását köszönettel veszi tudomásul, s egyszersmind felkéri nevezett ügyvéd urat, hogy ezen ügyet lehetőleg végbefejezéshez juttatni sziveskedjék.

25. A *tokaji* egyház előljárósága, az egyház anyagi helyzetének javítása céljából, szőlőit, melyek tetemes munkáltatási költség mellett is folyvást parlagosodnak, sőt a phylloxera miatt napról-napra értéküket veszítik, vevő létében eladni szándékozván, az eladhatásra a főtiszt. egyházkerület engedélyét óhajtja megnyerni. E célból egy, 1887. augusztus 14-ről keltezett kérvényben arra kéri egyházmegyei közgyűlést, hogy kérelmét a főtiszt. egyházkerületnél pártolni kegyeskedjék. E kérvény tárgyalását megelőzőleg, *Gecsey Péter, tarcali* lelkész, mlnt esperesi kiküldött bizatván meg a *tokaji* egyház szőlőinek megvizsgálásával: vizsgálatának eredményét egy véleményes jelentésben mutatja be az egyházmegyei közgyűlésnek. E jelentés szerint a *tokaji* egyház *Kusaly, Tehéntánc* és *Ménésd* oldali nevű szőlői csakugyan annyira elparlagosodott állapotban vannak, hogy, kivált e két utóbbi, a reá fordított költséget sem képes visszatéríteni. Az *aranyosi*, habár legkisebb, de aránylag még legjobb karban van, mindamellert ez is jobb művelésre vár. Esperesi kiküldött ennél fogva véleményezi, hogy az első három darab szőlő eladassék, illetve az eladásra az engedély megadassék.

Tekintve az egyház kérvényében felhozott indokokat, melyek a kiküldött jelentése által is megerősítést nyertek, egyházmegyei közgyűlés, a már utólagos jóváhagyás reményében 1000 frtért különben is eladott *Kusaly* szőlőnek eladhatására az engedélyt megadja s a *tokaji* egyház kérvényét, úgy annak, mint a másik kettőnek eladhatására, engedély nyérése végett pártolólag terjeszti fel a főtiszteletű egyházkerületre; de ugyanekkor ntasítja a *tokaji* egyház előljáróságát, hogy a még jókarban lévő *aranyosi* dűlőbeli szőlőnek jó műveltetésére az eddiginél nagyobb és több gondot fordítson. A *Kusaly* szőlő eladási ára pedig az egyházkerületnél levő 1000 frt tartozása végleges törlesztésére fordíttassék.

26. Olvastatott *Likay László, tokaji* nyugalmazott tanító kérvénye, melyben 72 frt 50 krnyi követelésének — melylyel neki az egyház még 1885-ről, *Incze Emmánuel* és *Demjén Kálmán*, volt s.-tanítók élelmezéseért hátrálékban van — valamint ez évi első évnegyedi nyugdíjának utalványozására kéri utasíttatni a *tokaji* egyházat s különösen annak gondnokát.

Egyházmegyei közgyűlés, tekintetbevéve a folyamodónak kérvényében panaszos hangon rajzolt szomorú anyagi helyzetét, úgy magának, mint nejének beteges és munkaképtelen voltát: utasítja a *tokaji* egyház gondnokságát, hogy folyamodó nyugdíjának e folyó évre esedékessé vált részletét haladéktan

lanul utalványozza, illetőleg fizesse ki. A 72 frt 50 kr élelmezési követelésre nézve pedig, miután annak jogos volta kétségbevonatott, *Gecsey Péter*, tarcali lelkész és *Szabó Lajos*, vincellérképezdei igazgató urak, mint küldöttségi tagok küldetnek ki oly célból, hogy annak jogos vagy jogtalan voltáról meggyőződván, előbbi esetben az egyházat annak kifizetésére is utasítsák.

27. Az *erdőbényei* egyház, beadott folyamodványában tudatja, hogy az eddigi hároméves tanítóságot, június hó 19-én tartott presbyteri ülésében állandósította; ezen hivatalra állandó tanítóul a jelenben ott működő *Tatár József* okleveles tanítót meg is választotta; kéri hogy egyházmegyei közgyűlésünk a választást hagyná helybe s illetőleg erősítene meg, s e célból tanítói díjlevelét is 3 példányban beterjeszti.

Egyházmegyei közgyűlés, habár nincs ellene annak, hogy az *erdőbényei* egyházban a tanítói hivatal állandósíttassék, sőt ezt a nevelésügy érdekében jónak is látja; de tekintve, hogy egyházkerületi szabályaink értelmében megkívántató előfeltételek az egyház által teljesítve nincsenek, sőt a mellékelt június 19-én tartott presbyteri ülés jegyzőkönyvéből kivonatolt határozat szerint, ezen előfeltételekkel homlokegyenest ellenkező kikötések tétettek: egyházmegyei közgyűlés most a tanítói hivatalt az *erdőbényei* egyházban nem állandósítja, s a végbevitt választást semmisnek nyilvánítja.

28. *Gecsey Péter*, tarcali lelkész bemutatja *Kóczán Józsefné*, szül. *Puky Franciska* úrnő alapító-oklevelének másolatát, melynek értelmében a *tarcali* határban saját tulajdonát képező ingatlan vagyonából 2 holdnyi területet adományoz örök tulajdonjogon a *tarcali* ev. ref. egyház lelkészi javadalmazásának emelésére.

A kegyes adomány bejelentése örvendetes tudomásul vétetik s a vallásos buzgóságnak s áldozatkészségnek eme szép bizonyosága egyházmegyei közgyűlés hálás és méltó köszöneteként jegyzőkönyvi kivonaton közöltetni határozottatott.

29. *Bacskaý Károly*, *hogykai* volt helyettes lelkész-tanító *nagy-kövesdi* lelkészszé lett elválasztatása folytán, a megürült *hogykai* állás betöltésének szüksége állván be:

Oda h. lelkészi minőségben *ifjabb Bagdy István* rendeltetett be.

30. *Szakai Károly*, sárospataki főiskolai szénior; *Zoványi Jenő*, theologiai segédtanár és *Székely Imre*, a szadai egyházba kibocsátott s jelesül képesített segédlelkészek bekebeleztetésüket kérelmezik.

Kérelmök teljesítettén, egyházmegyénk segédlelkészei közé felvétetnek.

31. Olvastatott *Benkő Albert*, hernád-németii tanítónak azon kérelme, hogy ő, mint theologus, a h.-németii egyházba kibocsátatván, elfoglalt tanítói állomásán megerősíttessék.

Egyházmegyei közgyűlés *Benkő Albert*, h.-németii tanítót hivatalában megerősíti s az egyházmegyébe bekebelezi.

32. *Főzan Főzsef*, elválasztott *golopi* tanító, oklevelének bemutatása mellett, egyházmegyénkbe kebeleztetését s hivatalában való megerősítését kéri.

Oklevele rendben lévén, bekebeleztett, s miután az esküt közgyűlés színe előtt letette, hivatalában megerősítették.

33. Azon alkalomból, hogy ő felsége, koronás és alkotmányos királyunk, jövő szeptember hóban magas jelenlétével megyénket is szerencsétlen fogja, midőn is, köztudomás szerint, a megye összes testületei be fogják mutatni hódolatukat: indítványoztatott, hogy e kedvező alkalmat használva, mint erkölcsi testület, egyházmegyénk is küldöttségileg vegyen részt a tisztelgésben.

Nem tehető fel, hogy ez indítvány valaki előtt indokolást igényelne; sőt meg van egyházmegyei közgyűlés győződve, hogy egyházmegyénk tagjainak élénk emlékezetében vannak azon kegyes adományok, melyekben a legmagasabb kegy, szerencsétlenség által sújtott szegény egyházaink segítése által, közvetve egyházmegyénk iránt is nyilvánult; ettől eltekintve is, egyházmegyénk egyenesen a legmagasabb vendég, királya iránt szívében táplált s minden magyar embert jellemző lojalitás, hála és szeretet őszinte érzelmeitől indítatva s mintegy belső ösztönnek, szíve sugallatának engedve, a legnagyobb készséggel és örömmel teszi magáévá az indítványt, s egyzersmind a tisztelgő küldöttség tagjaiul *Kopré Ferenc* esperes vezérlete alatt, *Zombory Gedő* megyaszói, *Tóth Lajos* sajóhidvégi, *Keresztúri Főzsef*, semjéni és *Gecsey Péter* tarcali lelkészeket nevezi ki, azon hozzáttétellel, hogy óhajtanó volna, ha e küldöttséghez egyházmegyénk lelkészei közül minél többen csatlakoznának:

34. Tekintve a nagymérvű levelezést s másnemű esperesi teendők sokaságát, indítványoztatott, hogy az eddigi 20 frt irodai átalány 50 frtra emeltessék.

Az indítvány teljesen méltányos és indokolt lévén, elfogadtatik, s ezzel kapcsolatban elhatározott az is, hogy az államsegélyből közigazgatási célokra 100 frt visszatartassék.

35. A folyó évi szeptember hó 27-én megtartandó egyházkerületi őszi közgyűlésre képviselők választásának szüksége forogván fel, ennél fogva annak szavazat útján leendő betöltése elrendeltetvén:

Esperes és egyházmegyei gondnokon kívül, a beadott szavazatok folytán, egyházi részről *Tóth Lajos* és *Keresztúri Főzsef* tanácsbírák; világi részről: *Szinyei Gerzson*, *Végh Bertalan* és *Pilissy Ferdinánd* tanácsbírák választottak meg.

36. Az 1888-ik évi egyházlátogatási küldöttség következőleg rendeltetett el:

1. *Megyaszoói* járásba: *Ólbei János*, t. b.; *Keresztúry Zsigmond*, k.-géresi lelkész.

2. *Tállyai* járásba: *Abaházy József*, aljegyző; *Órás Kálmán*, ondi lelkész.

3. *Pataki* járásba: *Tóth Lajos*, t. b.; *Komjáthi Gábor*, szentesi lelkész.

4. *Cigándi* járásba: *Keresztúri József*, t. b.; *Sóhajda János*, k.-helmei lelkész.

5. *Szentesi* járásba: *Zombory Gedő*, t. b.; *Pálóczy József*, mádi lelkész.

Ezen látogatás elrendezése alkalmával, egyházmegyei gondnok úr tudatja, hogy az egyházmegyében fekvő egyházakat, különösen a három alsóbb járásba esőket óhajtaná közelébb megismerni; ez okból ez évben a pataki járásban az egyházlátogató küldöttséggel egyidejűleg szeretné azt megejteni.

Kedves és örvendetes tudomásul vétetik.

37. Olvastatott a *karádi* egyház presbyteriumának 14 aláírással ellátott azon nyilatkozata, melyszerint a domesztikai illeték kivetését és fizetését határozottan megtagadja.

A kivetés eszközlése, s általában az e tárgybani erélyes intézkedés végett, *Pilissy Ferdinánd* és *Keresztúri József*, tanácsbírák küldetnek ki, felkérve az egyházmegyei gondnok úr, hogy a járási szolgabíró közreműködését is kérje ki; *Pilissy Ferdinánd*, küldöttségi elnök, a megjelenési határidőt a járási szolgabíróval egyetértőleg határozandván meg.

38. Olvastatott az egyházmegye tanügyi bizottságának folyó 1887. évi augusztus hó 29. napján felvett jegyzőkönyve.

Egyházmegyei közgyűlés, a gondosan összeállított jelentést magáévá teszi, annak több pontját jegyzőkönyvbe felvételni határozta, amint következik.

A tanügyi bizottság elnökéhez beérkezett körlátogatói jelentések s táblás kimutatások szerint, a 43,050 lelket számláló egyházmegyében a 6—12 éves iskolaköteles gyermekek száma 2255 fi, 2177 nő, összesen 4432; több 4-el, mint a mult félévben. Az iskolakötelesek az összes lélekszámnak 10·29°/_o-át teszik. A mult félévinél kevesebb 0·05°/_o-kal. Iskolát gyakorol 6—12 évig 1929 fi, 1720 nő, összesen 3649; kevesebb 74-el, mint a mult félévben. Annyi, mint a lélekszám 8·47°/_o-a; annyi mint a tankötelesek 82·33°/_o-a. A mult félévben volt a tanköteleseknek 84·07°/_o-a, most tehát kevesebb 1·74°/_o-kal.

Ismétlő iskolaköteles 12—15 évig 756 fi, 782 nő, összesen 1538. Annyi, mint a lélekszám 3·5°/_o-a; 0·02°/_o-kal több a mult félévinél.

Ismétlő iskolát gyakorol 91 fi, 96 nő, összesen 187; 45-tel több a mult félévinél; annyi, mint a lélekszám 0·43°/_o-a; annyi, mint az ismétlő tankötelesek 12·48°/_o-a. A mult félévinél 2·97°/_o-al több.

Iskolát nem gyakorol 326 fi, 457 nő, összesen 783; annyi, mint az iskolakötelesek 17·66°/_o-a.

Ismétlő iskolát nem gyakorol 665 fi, 686 nő, összesen 1351; annyi, mint a mult félévben. Annyi, mint az ismétlő iskolakötelesek 87·86°/_o-a; 2·62°/_o-kal kevesebb a mult félévinél.

Van az egyházmegyében III osztályú iskola 5 ; IV-osztályú 29 ; V-osztályú 22 ; VI-osztályú 15.

Szellemi állásra nézve kitűnő 22, u. m.: Báj, Cigánd, Csobaj, Erdőbénye, Karád, Pácin, Király-Helmeç, Kis-Dobsza, Kis-Géres, O-Liszka, Karos, Megyaszó fi, Nagy-Géres, Örös, Ricse, Sáros-patak fi és felsőbb leány, S.-Hídvég, Véke, Tállya, Kis-Tárkány, T.-Lúc fi.

Dicséretes 26, u. m.: Leányvár, Bacska, Csanáros, Golop, Harkány fi és nő, H-Németi, Kak, Karcsa, Lelesz-Pólyán, Kis-Kövesd, Megyaszó leány, Mád, Monok, Nagy-Rozvágy, Pthügy, Sáros-patak I—II. leány, Semjén, Szada, Szerencs, Tarcal fi és leány T.-Lúc leány, T.-Tokaj, Tolcsva, Vajdáccka.

Kielégítő 15, u. m. Agárd, Lelesz, Sóstófalva, E.-Horváti, Gesztely, Kenézlő, L.-Bénye, Luka, Ond, Petrahó, Szentcs, Takta-Kenéz, Ág-Csernő, T.-Ladány, Zombor.

Szünetelt két iskola: B.-Olasziban himlőzés miatt; Kesznyétenben iskola leégése miatt. Hogykán csak téli iskoláztatás van.

Nincs minősítve az iskola 9 helyen, ezek: Vámos-Újfalu, Berzék, Láca, Szomotor, Bodrog-Keresztúr, Vís, N.-Kövesd, Zombor.

A múlt év végén történt minősítéshez képest hanyatlás jelezhető Vajdácckán, mely kitűnőből lett dicséretes; és T.-Ladányban, mely dicséretesből lett kielégítő.

Haladás jelezhető H.-Németiben és Mádon, mindkettő kielégítőből lett dicséretes; továbbá K.-Helmeçen és Kis-Dobszán; mindkettő dicséretesből lett kitűnő.

Községi iskola van 5 ; n. m. Berecki, K.-Rozvágy, Perbenyik Vécs, Sára-Zsadány.

Rendes tanító van az egyházmegyében 60; segéd 3; ideiglenes 4: lelkész és káplántanító 11.

Okleveles tanító van 59; nem okleveles 7; u. m. h.-németii ideigl. és segéd; kaki ideigl.; kanézlői rendes; mádi rendes; szomotori rendes és tolcsvai rendes tanító

Tanítói lak 68 jó; 3 rossz; u. m. harkányi fi, kaki és takta-kenézi.

Tanterem törvényszerű 62; nem törvényszerű 10; u. m. Hotyka, Karcsa, Lelesz-Pólyán, K.-Kövesd, Nagy-Géres, Petrahó, Kis-Tárkány, Zombor, Vámos-Újfalu, Vajdáccka.

Iskolafelszerelés kellő 21; hiányos 52.

Iskolai alap 6194 frt 78 kr; több 198 frt 06 krral, mint a múlt félévben.

Testgyakorlat tornaeszközökkel 3; Erdőbénye, Liszka, Sáros-patak; a többi a nélkül.

Faiskola rendezett 26, rendezetlen 29; nincs 1 helyen, u. m. Tokajban; jelentés nincs 12-ről.

Tanítók évi jövedelme 23,368 frt.

Más vallású iskolások:

Római katolikus	65 fi,	80 nő =	145
Görög katolikus	23 fi,	10 nő =	33
Ágostai evang.	16 fi,	14 nő =	30
Izraelita	56 fi,	35 nő =	91

Összesen 160 fi, 139 nő = 299

A más vallású iskolások az iskolát gyakorlók 8·19%-át teszik.
Iskolát gyakorolt az egyházmegyében :

6—12 éves	1929 fi,	1720 nő =	3649
12—15 éves	91 fi,	96 nő =	187
más vallású	160 fi,	139 nő =	299
	<hr/>		
Összesen	2180 fi,	1955 nő =	4135

Általános jegyzetek.

a) A községi faiskolák nagyrészen vagy oltványok nélkül vannak, krumpli és más vetemény termesztésére használatnak; vagy ha vannak is oltványok bennök, a gyermekek ójtásra, a fák körül való elbánásra nem taníttatnak, s így tulajdonképeni céljuknak nem felelnek meg.

Az egyházak előljárói felhívatnak, hogy a faiskola-kertek rendeltetésöknek megfelelőleg kezeltessenek, a tanítók pedig utasíttatnak, hogy az iskolás növendékeket az ójtásra és a fák kezelésére oktassák.

b) A körlátogató lelkészek a tanügyi bizottság egyházi elnökének folyó évi jun. 10-én kelt s szétküldött figyelmeztetése ellenére, jelentéseikben a faiskolákról — egy pár kivételével — nem emlékeznek meg.

Egyházmegyei közgyűlés a körlátogató lelkészeket ebbeli kötelességeik teljesítésére újabban figyelmezteti.

c) A vizsgálati tabellák és a hozzájuk csatolt jelentések már többszöri figyelmeztetés dacára is, nem a kellő megszokott időben küldetvén be a tanügyi bizottság lelkész-elnökéhez :

Újabban felhívatnak a körlelkészek, hogy a pontosan kitöltött tabellákat s mellékelt jelentéseiket, a megtartott vizsgálattól számított 14 nap alatt, felelősség terhe alatt küldjék be.

d) A tanítói értekezletek jegyzőkönyvét, tavaszi közgyűlésünk 55. pontjának „*általános jegyzetek*“ cím alatt közzétett a) pontja ellenére, csak a cigándi és király-helmeci értekezleti kör küldvén be a tanügyi bizottsághoz :

Utasíttatnak a körök elnökei, hogy az értekezleti jegyzőkönyvnek évenkénti pontos beküldését ismerjék kötelességöknek.

e) Azon alkalomból, hogy az iskolalátogatók jelentése szerint a háziipar az egész egyházmegye területén csak az erdőbényei iskolában taníttatik :

Egyházmegyei közgyűlés, tekintve azt, hogy az állami tanítóképezdeből kikerült s újabban alkalmazott tanítók a háziipar cikkek készítésében mindnyájan kellően kiképeztetnek és pedig épen azon célból, hogy mint tanítók e részben való ismeretöket gyakorlatilag is érvényesítsék s az iskolás növendékek útján a nép között is elterjeszszék : kötelességévé teszi minden tanítónak a házi iparcikkek előállításának gyakorlati oktatását.

f) Az iskolai és népkönyvtárak érdekében.

Felhívatnak az iskolalátogató bizottságok, hogy ezután azoknak megvizsgálására, a bennök található munkák számba-

vételére is terjeszszék ki figyelmeiket, s ahol eddig még ily könyvtár nem léteznék, annak létezésére buzdítsák a tanítókat és egyházi előljárókat, s ha többet nem, annyit mindenestre tegyenek meg, hogy a „*Néptanítók lapját*“ kérjék elő s annak megőrzését és gondozását a tanítóknak tegyék kötelességökké.

Egyesekre és némely iskolákra vonatkozó határozatok.

1. *Petrahón* az egyházi előljáróság panaszolja, hogy a község szélén fekvő faiskola-területhez nem tud hozzájutni egy ottani ember ellenállása miatt, ki a kérdéses területet sajátjának tartja s az egyház használatába átbocsátani makacsul vonakodik.

Egyházmegyei közgyűlés a kinevezendő egyházlátogató küldöttséget bizza meg ezen ügy rendezésével.

2. *Szentesen* feltűnő hanyagságot tanúsítanak a szülék gyermekeik iskoláztatásában.

Ismételten és újabban felhivatik ezen egyház előljárósága, hogy a szüléket gyermekeik iskoláztatására minden hatalmában levő eszközökkel kényszerítse segélyül kérvén a polgári hatóság támogatását is.

3. Az *agárdi* iskola-tanító ellen tömeges kifogást, hibát és mulasztást terjesztett be a körlátogató bizottság. Iskolájának gyarlósága annyival szembetűnőbb s a fogyatkozások annyival kárhöztaandóbbak, amennyiben egyszer-másszor már jó eredményt is mutatott fel, bizonyosságául annak, hogy benne nem a képesség, hanem az akarat hiányzik.

E kötelesség mulasztó s a jóakarató figyelmeztetésekre semmit sem adó tanítót a legerélyesebben utasítja egyházmegyénk, hivatalos tiszte pontos teljesítésére.

4. *Lácán* az agg tanító nyugalmaztatását a hívek egyre erősebben követelik, s azon oknál fogva, mert az eddig meg nem történt, gyermekeiket az iskolától nagyobb részint elvonták s jövőre is elvonni szándékoznak.

Tekintve, hogy az egyházlátogató küldöttség, legközelebbi látogatása alkalmával, az agg tanító tanításával s az általa felmutatott eredménnyel meg volt elégedve, s mivel ott a tanügyet veszélyeztetve egyáltalában nem látja: egyházmegyénk a gyermekeknek az iskolától való elvonását megokoltnak nem tekinti; azonban nem áll útjában annak, hogy az egyházban annyi éveken át lelkiismeretes hűséggel szolgált *Séllei András* agg tanító nyugalmaztatásának módozatairól maga az egyház gondoskodjék.

39. *Czigányi János* agárdi lelkész, a Sárospatakon tartott mult egyházkerületi gyűlés elé azon kérelemmel járult, hogy tekintettel hivatalképtelen voltára, súlyos betegségére, az egyházkerületnél lévő 200 frt tőketartozásának legalább fele s jövő évi kamata engedtetnék el. Ezen kérvény egyházmegyénkhez azzal tétetvén által, hogy az egyházkerület tőkepenzeit el nem engedhetvén, folyamodó az egyházmegyéhez utasíttatik, hogy tekintettel súlyos viszonyaira, segélyben részesíttessék.

Egyházmegyei közgyűlés *Czigányi János, agárdi* lelkészt, a segélyosztó-bizottság figyelmébe ajánlja.

41. A *petrahói* egyházból lelkész és gondnok azon kérelmet terjeszti elő, hogy ez év folyamán, június 17-én, a lelkészlakon levő csűr leégvén, bár a biztosítási társulattól 100 frt biztosítási összeget az egyház megkapta, de az felettből csekélyebb egy újonnan eszköz-
lendő hasonló építkezésre, s ennél fogva segélyben részesíteni kegyeskedjék.

Egyházmegyei közgyűlés a *petrahói* egyházat, szenvedett kárára való tekintettel, a segélyezendők sorába felveszi.

42. *Molnár Pálné, Lábos Menyhértné* lelkész-özvegyek, bármely tárból leendő segélyeztetésért kérelmeznek.

Egyházmegyei közgyűlés, kérelmükhöz képest, nevezett lelkész-özvegyeket a segélyező-bizottság figyelmébe ajánlja.

43. Olvasztott *pátrügyi* volt lelkész, néhai *Tatár Mihály* özvegyének, szül. *Galló Máriának* kérvénye, melyben hivatkozva nyomasztó anyagi szomorú helyzetére s öt nevetlen árvájára, 200 frt egyházkerületi tartozásának elengedéséhez az egyházmegye hathatós pártfogását kérelmezi.

Ismerve szomorú helyzetét, a folyamodónak kérvényét, hathatós pártfogás végett, ajánlólag terjeszti fel az egyházkerülethez.

44. Olvasztott ugyancsak *özvegy Tatár Mihályné* kérvénye, melyben feles lelkész berendelése helyett káplán tarthatásáért folyamodik.

Kérelme teljesítése, az intézkedésnél, az esperes úr figyelmébe ajánlatik.

45. Mindezen pontok hitelesítették.

Az alsózempléni ev. ref. egyházmegye 1887. évi augusztus hó 30—31-ik napjain Sárospatakon tartott őszi közgyűlése alkalmából egybegyűlt egyházmegyei bíróság

tárgyalási jegyzőkönyve.

I.

Felvétellett Sárospatakon, 1887. évi augusztus hó 30-ik napján, délután 6 órakor, az alsózempléni ev. ref. egyházmegyei bíróság előtt, Pecsénye István és társainak a pthrügyi ref. egyházban 1887. évi május hó 30-ik napján megejtett lelkészválasztás elleni panaszos ügyében.

Jelenlévők:

Az elnökség részéről: *Kopré Ferenc*, esperes; *Meczner Béla*, egyházmegyei gondnok.

A tanácsbírák részéről: *Bodolai József*, *Ölbei János* és *Keresztúri József*, egyházi tanácsbírák; *Végh Bertalan*, világi jegyző, mint a bíróság jegyzője.

Panaszosok részéről: *Pecsénye István*, *Lakatos János* és *Hallgató Pál* személyesen.

Elnökség részéről az egyházmegyei bíróság, a fentiek szerint, megalakultnak nyilvánítatván, *Bodolai József*, tanácsbíró, mint az ügy előadója, a panaszolt lelkészválasztási ügyet egész terjedelmében kimerítően előterjesztette.

Melynek megtörténtével. a választás vezetésével megbízott tanácsbírák, nemkülönben a választás ellen beadott panasz folytán kinevezett vizsgáló-biztosok, a választás mikénti lefolyására s az ott észlelt körülményekre nyilatkozatukat megtették.

Végül a megjelent panaszosok felhívtak, hogy netáni észrevételeiket, avagy a panaszolt cselekményre befolyással bírható netáni bizonyítékaikat terjeszszék elő; s miután a panaszban előadottakon kívül semmi egyéb más körülményt előadni nem tudtak, a tárgyalás berekesztetett s az egyházmegyei bíróság következőleg

í t é l t:

A beadott panasz-folyamodvány, mint alaptalan, elvették és a pthrügyi ref. egyházban május 30-ik napján foganatosított lelkészválasztás törvényesen megejtettnek ezennel kimondatik és a folyamodók által letett 50 frt vizsgálati költségekből 9 frt a vizsgálat alkalmával felmerült költségek fedezésére fordítatni, 41 frt pedig a panaszfolyamodványt első helyen aláírt Pecsénye Istvánnak, jelen ítélet jogerőre válta után, visszaadni rendeltetik.

Indokok:

Mert a panaszban jelzett körülmények, a megtartott vizsgálat során, vádat emelők részéről részben visszavonattak, részben pedig az általuk panaszolt, s állítólag 12 jogosulatlan választónak a választói névjegyzékbe történt törvényellenes bevezetése, miután azok jogosulatlansága bizonyítva nincs, a tárgyalás folyamán sem gyengítettett meg; ezen indok folytán, tekintettel azon körülményre, hogy a választói névlajstrom a pthrügyi ref. egyház arra hivatott presbyteriuma által meghitelesítve lett, s ezen hitelesítés, általában a választói névjegyzék ellen felszólalás nem történt; tekintve, hogy a panasz-folyamodványt beadók, a választói névjegyzéket aláírt presbyterekkel ugyanazon egy személyt képezik, s hogy tehát a választói névjegyzék öntudatos egybeállítása ugyanazon presbyterek részéről eszközöltetett, a kik a választás ellen panaszt emeltek; tekintve, hogy a választói névjegyzékbe netán jogosulatlanul bevezetett választók bejegyzése, magára a választási cselekményre különben sem vonatkozhatik, s a választás joghatályát meg nem gyengítheti, mert az egyházi törvények 197. §-a szerint, a választói névjegyzék egybeállítása a presbyterium jog- és hatásköréhez tartozik, a presbyterium netáni mulasztása tehát a választást, ha a névjegyzék egybeállításánál hibát követett el, be nem folyásolhatja: panaszlók pedig nem is állítják, hogy a lelkes-választás alapjául szolgáló névjegyzéket alá nem irták, avagy, hogy az meghitelesítve nem lenne: ezen különben is a választást meg nem erőltethető panasz nyilván alaptalannak bizonyult, miért is a panasz folyamodvány elvetendő s folyamodók a vizsgálat során felmerült költségek megfizetésében marasztalandók voltak.

Mely ítélet a megjelent panaszosok előtt kihirdettetvén, fellebbezési jogaikra utasítva lettek.

Ezzel a jegyzőkönyv berekesztetett és aláíratott.

Kelt mint fent.

Meczner Béla,

egyházmegyei gondnok, mint az egyházmegyei bíróság világi elnöke.

Kopré Ferenc,

esperes, mint az egyházmegyei bíróság egyházi elnöke.

Végh Bertalan,

mint az egyházmegyei bíróság világi jegyzője.

II.

Felvétellett Sárospatakon, 1887. évi augusztus hó 30-ik napján, délután 5 órakor, az alsózepléni ev. ref. egyházmegyei bíróság előtt, Bagdi István, agárdi segédlelkész panaszja folytán, Kis Barati Sámuel, agárdi lakos ellen folyamatban lévő fegyelmi ügyben kitűzött tárgyalás foganatosítása tárgyában.

Jelenlevők:

Az elnökség részéről: *Kopré Ferenc*, esperes; *Szinyei Gerzson*, egyházmegyei tanácsbíró, mint bírósági elnök.

A tanácsbírák részéről: *Zitás István*, *Bodolai József*, *Ölbei János*, *Keresztúri József*, *Zombory Gedő* és *Tóth Lajos* egyházi tanácsbírák; *Végh Bertalan*, világi jegyző, mint a bíróság jegyzője.

Az egyházmegyei bíróság egyházi elnöke, az ítékezni hivatott egyházmegyei bíróságot szabályszerűleg megalakultnak nyilvánítván, a világi elnökséget, a jelenlevő és hivatalkorra legidősebb *Szinyei Gerzson*, világi tanácsbíró foglalta el, mert egyházmegyei gondnok az ügyvizsgálatnál járván el, ezen bírósági ülésen az elnökség gyakorlását törvényszerűleg nem teljesítheti.

Melynek ekkénti megtörténte után, a tárgyalásra kitűzött fegyelmi ügy előadója, *Tóth Lajos*, a begyűlt okmányok és vizsgálati iratok adatai alapján, az ügyállást megismertette; azután a heidézett és megjelent panaszos felek netáni további észrevételeik és előadni valójuk előterjesztésére felhívtak, s miután az ügyre vonatkozólag, a már általuk a vizsgálat során előadottakon kívül semmi új körülményt fel nem hoztak, a tárgyalás berekesztetett s az egyházmegyei bíróság, mint fegyelmi bíróság, következőleg

í t é l t:

I. *Kis Barati Sámuel*, 46 éves presbyter, az egyházi törvénykönyv-rendtartás 257. §. c) pontja szerint, minősülő közbotrányt okozó templomi botrány elkövetésében vétkesnek kimondatik, s a 246. §. f) pontja alapján, presbyteri hivatalától való végleges megfosztásra;

II. *Özvegy Kosztyi Józsefné*, született *Simon Mária*, 67 éves egyházttag, az egyházi törvénykönyvi rendtartás 257. §. c) pontja szerint minősülő, közbotrányt okozó templomi botrány elkövetésében szintén vétkesnek mondatik ki, s a 246. §. e) pontja alapján, az agárdi ref. iskola felszerelésére fordítandó 10 frt pénzbírságra, s annak 15 napi végrehajtás terhe alatti megfizetésére ítéltetik.

Mely ítélet peresfelek előtt kihirdettetni, illetve a meg nem jelent özvegy *Kosztyi Józsefnének*, az agárdi ref. lelkészi hivatal útján kézbesítettnei rendeltetik.

Indokok:

A vizsgálati iratok igazolása szerint, elsőrendű vádlott, *Kis Barati Sámuel*, a vádbeli cselekmény elkövetőjének, illetve a templombóli távozásrai felhívás előidézője és kezdeményezőjének tekintendő; mert úgy a presbyteri gyűlési jegyzőkönyvek, mint a jelen tárgyalás során előadott védekezése azt igazolja, hogy vádlott közvetlen tudatával bírt annak, hogy a domesztikai kérdés ügyében, a segédlelkész által több ízben megkísérlett felhívásnak eredménytelensége miatt, a presbyterium és a gyülekezet, alkalomszerűleg, az elérni kívánt cél bekövetkeztéig esetről-esetre felhívás leend; hogy tehát az e nemű felhívás iránti nem tetszésöknek egyébként is kifejezést adjanak, lett a templombóli távozás esete megbeszélve, melynek ilyenmű előzetes megbeszélése, az elkövetett tényekkel egészen összefügg, s vádlottnak, a kinek erről tudomással bírnia kellett, az ily eset bekövetkezhetését nem elősegíteni, de megakadályoznia kellett.

Mindezen indokok alapján, tekintettel az elkövetett botrány nagyobb terjedelmére, vádlottat, az ítéleti kijelentés szerint, marasztalni kellett. *Özvegy Kosztyi Józsefné* marasztalása saját beismerésén alapszik, a ki beismeri azt, hogy istenitiszteleet alkalmával közbekiáltotta: «hát a predikáció hol maradt?»

Ezen ítélet *Bagdi István* és *Kis Barnati Sámuel* előtt szóbelileg azonnal kihirdettetvén, elfogadták s felebbezni nem kívánják; a meg nem jelent féllel, *özvegy Kosztyi Józsefnével* pedig írásbelileg megrendelt közlése az egyházi törvény rendtartás értelméhez képest leend eszközlendő.

Ezzel a jegyzőkönyv berekesztetett.

Kelt mint fent.

Szinyei Gerzson,

*egyházmegyei világi tancsbíró, mint az
egyházmegyei bíróság helyettes elnöke.*

Kopré Ferenc,

*esperes, mint az egyházmegyei bíróság
egyházi elnöke.*

Végh Bertalan,

*világi jegyző, mint az egyházmegyei
bíróság jegyzője.*

Jegyzették: *Tóth Lajos* főjegyző az 1, 2, 3, 4, 5, 6, 8, 13, 15, 17, 18, 19, 21, 24, 27, 30, 39, 40, 45;

Végh Bertalan, világi jegyző a 11, 12, és az I. II. törvényszéki pontokat.

Abaházi József, aljegyző a 7, 9, 10, 16, 31, 36, 37, 41, 42;

Kónya András, helyettesített jegyző a 14, 20, 22, 23, 25, 26, 28, 29, 32, 33, 34, 35, 38, 43, 44 pontot.

Tárgymutató

arra nézve, hogy mely számú határozati pontok mely egyházakat vagy egyeseket illetnek.

- Abaházi József lelkészt 37.
 Agárdi egyházat 39., 3.
 Baeszkai Károly lelkészt 21.
 Id. Bagdi István lelkészt 18.
 Ifj. Bagdi István helyettes lelkészt 29.
 Benkő Albert tanítót 31.
 Csécsi Pál tanítót 5.
 Cigándi egyházat 23.
 Egyházkerületet 11., 16., 18., 19., 22., 25., 36., 43.
 Erdőbényei egyházat 27.
 Esperesi hivatalt 3., 6., 11., 12., 13., 14., 15., 39. a), b), c), d), e),
 f), 40., 41., 42., 44.
 Gecei Péter lelkészt 26., 34.
 Horkai János lelkészt 18.
 Hotykai egyházat 29.
 Kastély Miklós tanítót 7.
 Kajzler Sándor tanítót 8.
 Keresztúri József tanácsbirót 34., 36., 37., 38.
 Keresztúri Zsigmond lelkészt 37.
 Királyhelmecei egyházat 16.
 Komjáthi Gábor lelkészt 37.
 Kopré Ferenc esperest 34., 36.
 Dr. Kovácsy Pál ügyvédet 24.
 Özv. Kóczán Józsefné, szül. Puky Franciskát 28.
 Lácái egyházat 39., 4).
 Likai László tanítót 26.
 Meczner Béla egyházmegyei gondnokot 9., 20., 36., 38.
 Nagy Károly lelkészt 12.
 Nagy-kövesdi egyházat 21.
 Órás Kálmán lelkészt 37.
 Ölbei János tanácsbirót 37.
 Báji Patay Józsefet 4.
 Pálóczy József lelkészt 37.
 Petrahói egyházat 39., 1) 41.
 Pilissy Ferdinánd tanácsbirót 36., 38.

- Sóhajda János lelkészt 37.
Szabó Lajos vincellér-képezdei igazgatót 26.
Szakal Károly főiskolai szénior 30.
Székely Imre segédlelkészt 30.
Szentesi egyházat 39. 2).
Szinyei Gerzson tanácsbíró 36.
Szomotor-b.-vécsi egyházat 11., 12.
Tanügyi bizottságot 20.
Özvegy Tatár Mihályné lelkésznőt 43., 44.
Tokaji egyházat 25., 26.
Tóth Lajos tanácsbíró 34., 36., 37.
Zombori Gedő tanácsbíró 34., 37.
Zoványi Jenő főiskolai segédtanárt 30.
Józan József tanító 32.
Végh Bertalan tanácsbíró, egyházmegyei ügyvédet 4., 23., 36.
-